کنکور آسان است

KONKURSARA

/konkursara

@konkursara_official

021-55756500

www.konkursara.com

استاد : دکتر نعمت الله مقصودی

مبحث :جزوه جامع عربی دهم

الدرس الثامن **صِناعة التلميح في الأدب الفارسي:** صنعت تلمیح در ادبیات فارسی

موضوع الدرس: اسم الفاعل، واسم المفعول، واسم المبالغة

برخی از اسم‌ها در زبان عربی از فعل ساخته می‌شوند و هر کدام به نوعی در ارتباط با فعل هستند. سه مورد از این اسم‌ها عبارتند از: اسم فاعل - اسم مفعول - اسم مبالغه

۱- اسم فاعل: اسمی است که به انجام‌دهنده کار اشاره می‌کند و در زبان فارسی به **صفت فاعلی** شناخته می‌شود.

صفت فاعلی عبارت است از: ریشه فعل + پسوند (نده - گر - ا). مثال:

نوشتن ⟵ نویسنده یاری کردن ⟵ یاریگر دانستن ⟵ دانا

اسم فاعل در زبان عربی از دو نوع فعل (ثلاثی مجرد و مزید) ساخته شود:

اسم فاعلِ ثلاثی مجرد: بر وزن (فاعِل) به کار می‌رود. مثال:

کَتَبَ ⟵ کاتب: نویسنده نَصَرَ ⟵ ناصر: یاریگر عَلِمَ ⟵ عالِم: دانا

اسم فاعلِ ثلاثی مزید: با «مُـــ» شروع می‌شود و یک حرف مانده به آخر ریشه فعل، کسره (ـــِـــ) می‌گیرد. مثال:

یُعلِّمُ ⟵ مُـعلِّـــم: آموزش‌دهنده اقتَرَحَ ⟵ مُـقتَـــرِح: پیشنهاددهنده

یتَعَلَّمُ ⟵ مُـــتَعلِّـــم: یادگیرنده

۲- اسم مفعول: اسمی است که به انجام‌شده کار اشاره می‌کند و در زبان فارسی به **صفت مفعولی** شناخته می‌شود.

صفت مفعولی عبارت است از: ریشه فعل + ه + شده . مثال:

نوشتن ⟵ نوشته شده یاری کردن ⟵ یاری شده دانستن ⟵ دانسته شده

برای دریافت نمونه سوالات و جزوات رایگان بیشتر کلیک کنید

کنکور آسان است

KONKURsara

استاد : دکتر نعمت الله مقصودی

مبحث :جزوه جامع عربی دهم

اسم مفعول هم در زبان عربی از دو نوع فعل (ثلاثی مجرد و مزید) ساخته شود:

اسم مفعولِ ثلاثی مجرد: بر وزن (مفعول) به کار می‌رود. مثال:

کَتَبَ ⟵ مکتوب: نوشته شده نصَرَ ⟵ منصور: یاری شده عَلِمَ ⟵ معلوم: دانسته شده

اسم فاعلِ ثلاثی مزید: با «مُـــ» شروع می‌شود و یک حرف مانده به آخر ریشه فعل، فتحه (ـــَـــ) می‌گیرد. مثال:

یُعلِّمُ ⟵ مُـعلِّـم: آموزش داده‌شده اقتَرَحَ ⟵ مُـقتَـرَح: پیشنهاد داده شده

یتَعَلَّمُ ⟵ مُـتَعلِّـم: یادگرفته شده

اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرجِمِ الْكَلِماتِ التّالِيَةَ وَ الدُّعاءَ، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الْفاعِلِ وَ اسْمَ الْمَفعولِ.

اَلْكَلِمَةُ		اَلتَّرجَمَةُ	اِسمُ الْفاعِلِ	اِسمُ الْمَفعولِ
يُعَلِّمُ : یاد می‌دهد	مُعَلِّم	.....	▢	▢
يَعلَمُ : می‌داند	عالِم	.....	▢	▢
اِقتَرَحَ : پیشنهاد کرد	مُقتَرِح	.....	▢	▢
يُجَهِّزُ : آماده می‌کند	مُجَهَّز	.....	▢	▢
ضَرَبَ : زد	مَضْروب	.....	▢	▢
يَتَعَلَّمُ : یاد می‌گیرد	مُتَعَلِّم	.....	▢	▢

برای دریافت نمونه سوالات و جزوات رایگان بیشتر کلیک کنید

کنکور آسان است
KONKURsara

۳- اسم مبالغه: «مبالغه» در لغت به معنای «افراط و زیاده‌روی» است. این اسم بیانگر «زیاد بودن یک صفت» و در فارسی دارای پیشوند «بسیار» است. این اسم در زبان عربی بر دو وزن به‌کار می‌رود:

۱- **فَعّال:** غفّار: بسیار آمرزنده　　علّام: بسیار دانا　　صبّار: بسیار شکیبا

۲- **فَعّالة:** علّامة: بسیار دانا　　فَهّامة: بسیار فهمیده　　أمّارة: بسیار فرمان دهنده

نکته مهم

گاهی وزن «فَعّال» و «فَعّالَـة» بر شغل دلالت می‌کند؛ مانند خَبّاز (نانوا) ؛ حَدّاد (آهنگر)

گاهی نیز بر ابزار، وسیله یا دستگاه دلالت می‌کند؛ مانند

فَتّاحَـة (در بازکن) ؛ نَظّارَة (عینک) ؛ سَیّارَة (خودرو)

کلمات بالا در دو حالت (دلالت بر شغل و ابزار، وسیله یا دستگاه) اسم مبالغه به شمار نـمی‌رود.

اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرجِمِ التَّراكيبَ التّاليَةَ.

﴿أَمّارَةٌ بِالسّوءِ﴾: .....　　﴿عَلّامُ الْغُيوبِ﴾: .....

﴿اَلْخَلّاقُ الْعَليمُ﴾: .....　　﴿ما أنَا بِظَلّامٍ﴾: .....

﴿حَمّالَةَ الْحَطَبِ﴾: .....　　﴿هوَ كَذّابٌ﴾: .....

﴿لِكُلِّ صَبّارٍ﴾: .....　　يا غَفّارَ الذُّنوبِ: .....

يا سَتّارَ الْعُيوبِ: .....　　اَلطَّيّارُ الْإيرانـيُّ: .....

مَيثَمٌ التَّـمّـارُ: .....　　اَلْهاتِفُ الْجَوّالُ: .....

کنکور آسان است
KONKURSARA
برای دانلود اپلیکیشن اینجا را کلیک کنید

استاد : دکتر نعمت الله مقصودی

مبحث :جزوه جامع عربی دهم

تمرین ۱: کلمات جدول زیر را ترجمه کنید.

دافِع	.....	مَرفوع	.....	حارِس	.....
مَجموع	.....	مُصَدِّق	.....	مُقَلَّد	.....
مُسافِر	.....	مُعتَمَد	.....	غَفّار	.....
رَسّام	.....	حَمّال	.....	صَيّاد	.....

تمرین ۲: احادیث زیر را ترجمه و سپس اسم فاعل و مفعول را مشخص کنید.

عالِمٌ يُنْتَفَعُ بِعِلْمِهِ خَيرٌ مِنْ أَلْفِ عابِدٍ. رَسولُ اللهِ ﷺ

.....

اَلْجَليسُ الصّالِحُ خَيرٌ مِنَ الْوَحدَةِ، وَالْوَحدَةُ خَيرٌ مِن جَليسِ السّوءِ.

رَسولُ اللهِ ﷺ

.....

كَاتِمُ الْعِلْمِ، يَلْعَنُهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحوتُ في الْبَحرِ وَالطَّيرِ في السَّماءِ.

رَسولُ اللهِ ﷺ

.....

برای دریافت نمونه سوالات و جزوات رایگان بیشتر کلیک کنید
کنکور آسان است
KONKURSARA

کنکور آسان است
KONKURSARA
برای دانلود اپلیکیشن اینجا را کلیک کنید